ב"ה | כ"ה סיון - ח' תמוז תשפ"א | נ"ה - ס"ח יומא | שנה עשירית

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפיך (קידושין ל.)

גליון 217

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403

sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' **פינחס רוזנבוים** זצ"ל

בהרה"ח ר' **בנימין ביינוש** זצ"ל

דף נ"ה . שב"ק מברכים פרשת שלח - כ"ה סיון תשפ"א

דף נ"ה - ע"א

נטל כהן גדול את הדם ממי שהיה ממרס בו ונכנס לבית קדשי הקדשים, ועמד בין הבדים, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוין שיהא אחת למעלה - בחודה העליון של הכפורת ושבע למטה באמצעה, שהרי לא היה הדם נוגע בכפורת אלא נופל לארץ - בשורה זה לאחר זה כל שמונה הזאות, כמכה ברצועה שמתחיל מן הכתפיים ומכה והולך למטה.

כשמזה למעלה כנגד עובייה של הכפורת, מצדד כף ידו למטה ואצבעותיו כלפי מעלה, ומזה כלפי מעלה והדם עולה למעלה מן הכפורת וחוזר ונופל על הארץ, וכשזורק לפני הכפורת למטה מצדד כף ידו למעלה ומזה כלפי מטה (ע"פ ר"ח).

'ושחט את שעיר החטאת אשר לעם וגו' ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר' - שיהיו כל עשיותיו שוות, כשם שהזאת דם הפר למטה לפני הכפורת היינו שבע הזאות, כך דם השעיר למטה, וכשם שהזאת דם השעיר למעלה היינו הזאת אחת, כך גם הזאת דם הפר למעלה.

'והזה אותו על הכפורת ולפני הכפורת' - מ'אותו' לומדים שהזאה אחת למעלה, ויתור **'לפני הכפורת'** (שכבר לומדים זאת מ'ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר') **בא להקיש הזאת** דם למעלה (על הכפורת) לדם למטה (לפני הכפורת) - מה הזאה למטה אינו מזה על הכפורת כך הזאה למעלה אינו מזה על הכפורת.

'ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפורת', שמיותר (שהרי לומדים מדם השעיר) - זה בנין אב, שכל מקום שנאמר 'פני' אינו אלא קדים (כפי שלמדנו מהיקש של דם השעיר שאין מזים על הכפורת אלא לפניה).

כהן גדול היה מונה: לפי התנא במשנה - אחת, אחת ואחת, אחת ושתים וכו', והיא שיטת רבי מאיר, אבל לרבי יהודה היה מונה - שתיים ואחת וכו', וכל אחד נהג על פי מנהג מקומו במספר אם קודם כלל או קודם פרט.

הזאה ראשונה צריכה מנין עם כל אחת ואחת, לרבי אלעזר - כדי שלא יטעה במספר, ואם לא מנה ולא טעה כשר, לרבי יוחנן - 'לפני הכפורת יזה', יתור 'יזה' (שכבר נאמר קודם 'והזה באצבעו') מלמד שהזאה ראשונה צריכה מנין עם כל אחת ואחת, ולשיטתו לעיכובא הוא

יצא מקודש הקדשים והניח דם הפר על כן הזהב שבהיכל, שחט השעיר וקיבל דמו ונכנס לקודש הקדשים, ועמד בין הבדים והזה כדרך שהזה דם הפר, ויצא והניח על כן הזהב השני שבהיכל. לרבי יהודה לא היה שם אלא כן אחד כדי שלא יתחלף הדם, וכיון שלא היה שם אלא אחד - לא הניח דם השעיר עד שנטל דם הפר.

דף נ"ה - ע"ב

לרבי יהודה אין לעשות שני כנים ויכתבו על כל אחד איזה דם הוא - לרב יוסף רבי יהודה אינו סומך על כתיבה, שלפעמים לא יעיין במה שכתוב ויבא לידי פסול, ופרכוהו מהמשנה שהיו שלש עשר שופרות וכתבו על כל אחד, ולהלן (דף נו:) יבואר טעמו של רבי יהודה מדוע לא עשו שני כנים וכתבו על כל אחד.

בשופרות שבמקדש, לרבי יהודה לא היה שם שופר לקיני חובה (אחת לעולה ואחת חטאת), לפי רב יוסף - כדי שלא יבא לידי תערובות עם קיני נדבה (עולות), שלא סמך רבי יהודה על כתיבה כנ"ל, לרב דימי בשם מערבא - לרבי יהודה סומכים על הכתיבה, ומה שלא עשו שופר לקיני חובה גזירה שמא יתברר שחטאת אחת מת בעליו, שדין המעות שילך לים המלח, ומחמת התערובות כל דמי השופר יהיה פסול, ואין לברור ארבע זוז ולהשליכם, שאין ברירה לדעת רבי יהודה (כשיטת איו).

דף נ"ו . יום א' פרשת קורח - כ"ו סיון תשפ"א

דף נ"ו - ע"א

הלוקח יין מבין הכותים בערב שבת ואין לו כלים להפריש לתוכם תרומות ומעשרות, לרבי מאיר - יש ברירה, ולכן יכול לומר תרומות ומעשרות שאני עתיד להפריש הרי הם תרומה ומעשר, ומחלל מעשר שני על המעות, ושותה, וכשיהיו לו כלים - יפריש. לרבי יהודה רבי יוסי ורבי שמעון - אסור לעשות כן, שמא יבקע הנוד ויוברר שלא היה עתיד לבא לידי הפרשה, ושתה טבל למפרע [ואין להוכיח שרבי יהודה סובר שאין ברירה, שאפשר שרק מטעם זה אסר], ורבי מאיר אינו חושש שמא יבקע, שאפשר למסור לשומר.

דף נ"ו - ע"ב

ברירה לדעת רבי יהודה - לשיטת ברייתא ד'איו', אין ברירה (ולסוגיא במסכת גיטין דף כה: ועוד - יש ברירה).

להניח עירוב תחומין למזרח ולמערב בספק, לרבי יהודה שאין לו ברירה (לאיו) - שני חכמים שבאים אחד למזרח ואחד למערב - אינו יכול להתנות שיוכל לילך למחרת לאיזה מהם שירצה, כיון שהעירוב חל בין השמשות, ואין ברירה. אבל בחכם אחד שכבר בא ואינו יודע אם למזרח או למערב - יכול להתנות, שהעירוב קונה מיד לאותו רוח שבא החכם, ואין צריך לברירה.

לשיטת מערבא שרבי יהודה סובר שסומכים על כתיבה שלא יתחלף, לא עשו שני כנים, וכתבו על אחד 'פר' ועל השני 'שעיר', שמשום חולשתו של הכהן גדול אינו נותן לב לעיין בכתיבה, ויש לחשוש שיתחלף.

חוששים לחילוף דם הפר והשעיר, אף שדם הפר מרובה משל שעיר - שהרי צריך לקבל כל הדם, ואף אם נשפך מקצת הדם עדיין ניכר משום שדם הפר יותר אדום - שמשום חולשתו של הכהן גדול חוששים שלא יבחין ויתחלף.

'וכן יעשה לאהל מועד' - כשם שמזה לפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר והשעיר, כך מזה בהיכל על הפרוכת כנגד הארון.

דף נ"ז . יום ב' פרשת קורח - כ"ז סיון תשפ"א

דף נ"ז - ע"א

'השוכן אתם בתוך טומאתם' - אפילו בשעה שהם בגלות והם טמאים - שכינה עמהם.

בקדשים דבר הנלמד מהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש, ומכל מקום אף שהזאת שבע למטה ואחת למעלה בשעיר ופר בפנים נלמד זה מזה (כנ"ל לעיל דף נ"ו:), לומדים הזאות חוץ בהיקש להזאות פנים א. יש אומרים שהיקש הראשון אינו נחשב להיקש, שבפר ושעיר נאמרה הזאה למעלה ולמטה, ואין לומדים זה מזה אלא מקצת, והיינו מנין ההזאות.

ב. יש אומרים שגם היקש ראשון נחשב להיקש, אך אין זה בכלל היקש הלומד מן ההיקש, שבהיקש הראשון הוקשו הזאות הבהמות זה לזה, ובהיקש השני הוקשו המקומות זה לזה.

ג. הכלל שאין היקש נלמד מן ההיקש היינו דווקא כשאי אפשר ללמוד בהיקש השני אלא מה שנלמד מכח היקש הראשון, אבל אם אפשר ללמוד דברים הנכתבים בפירוש - שבע למטה בפר ואחת למעלה בשעיר, אפשר ללמוד יחד גם את הדברים הנלמדים מכח היקש הראשון - אחת למעלה דפר ושבע למטה בשעיר.

הזאות בחוץ בפר ושעיר של יום הכיפורים: לתנא דברייתא - אינו מזה על הפרוכת אלא כנגדה, לרבי אלעזר ברבי יוסי - על הפרוכת, וכן העיד שראה את טיפי הדם על הפרוכת ברומי, וידע שהם של הזאת יום הכיפורים - מפני שהיו כסדרן.

הזאות פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודה זרה: לתנא קמא - אינו מזה על הפרוכת, אך אם נגעו בפרוכת כשירה ההזאה, ולרבי אלעזר ברבי יוסי - מזה על הפרוכת, וכן העיד שראה ברומי, וידע שהם מקרבנות אלו - מפני שהיו שלא כסדרן.

נתערב הדמים של הפר ושל השעיר זה בזה קודם שנתן דם הפר בפנים - בתחילה סבר רבא שנותן אחת למעלה ושבע למטה ועולה לו לשניהם יחדיו, ורבי ירמיה חלק עליו שהרי נאמר 'וכלה מכפר את הקודש' - צריך לכלות כפרת דם הפר ואחר כך מכפר בדם השעיר, אלא נותן אחת למעלה ושבע למטה לשם פר וחוזר ונותן כך לשם שעיר.

נתערב הדמים אחר שנתן אחת למעלה משל פר - רב פפא סובר שנותן שבע למטה לשם פר ושעיר ואחר כך אחת למעלה לשם שעיר, ואמר לו רבא שכל שכן הוא ממה שלימד רבי ירמיה (כנ"ל), שהרי נמצא שנותן שבע למטה של שעיר קודם אחת למעלה, אלא נותן שבע למטה לשם פר, ואחר כך אחת למעלה ושבע למטה לשם שעיר.

דף נ"ז - ע"ב

נתערב הכוסות של דם הפר והשעיר, בכל עבודה נותן שלושה פעמים אחת למעלה ואחת למטה - מכוס אחד, מכוס שני, ושוב מכוס הראשון. שאם כוס הראשון של פר והשני של שעיר יצא בשני פעמים, ואם הראשון של שעיר הזאה זו כמי שאינה, והזאה שניה הייתה משל פר, וחוזר ומזה מהכוס הראשון שהוא של שעיר.

חטאת שקיבל דמה בארבע כוסות, ונתן מתנה אחת מכל כוס - כולם נעשים שיריים ונשפכים ליסוד. (שנאמר בחטאת יחיד - 'את כל דמו ישפוך אל יסוד המזבח').

נתן ארבע מתנות מאחת מהכוסות - לתנא קמא, שיירי כוס זה נשפכים ליסוד, ושאר הכוסות אינם נעשים שיריים על ידי הזאת הראשון אלא נדחים (שנאמר בחטאת נשיא 'ואת דמו ישפוך' ולא נאמר 'כל דמו'), ונשפכים לאמה שבעזרה שאליה שפכו כל הלכלוך. לרבי אלעזר בן רבי שמעון - כוס עושה חבירו שיריים, וכולם נשפכים ליסוד,

והפסוק 'ואת דמו ישפוך' - ולא 'כל דמו' דורש למעט שיריים שבצוואר בהמה, שהם אינם נשפכים ליסוד.

מקצת דמים של פר ושל שעיר שנתערב ומקצת לא נתערב - מזה מהדם שלא נתערב, והתערובות: לרב פפא - אפילו לרבי אלעזר בר"ש הסובר שכוס אחד עושה חבירו שיריים, דחויים הם, כיון שאינם ראויים לזריקה (וראה עוד גירסת רש"י ובמהרש"א), לרב הונא בריה דרבי יהושע - אפילו לתנא קמא הסובר שכוס אחד עושה כוס חבירו דחוי, היינו דווקא כשדחאו בידיים, מה שאין כאן שנעשה ממילא - נעשים שיריים, ונשפכים ליסוד.

דף נ"ח . יום ג' פרשת קורח - כ"ח סיון תשפ"א

דף נ"ח - ע"א

עירה דם הפר לתוך דם השעיר ונתן את המלא בריקן כדי לערבב יפה יפה, ונתן על קרנות מזבח הזהב (משנה לעיל דף נ"ג:), והיינו כשיטת רבי יאשיה, שדורש 'וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה' - אחת ולא שתיים, ושלא כרבי יונתן הסובר שמזה מכל אחד בפני עצמו, כאמור 'ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח', וסובר ש'אחת בשנה' מלמד - אחת ולא שתיים מדם הפר ושתיים מדם השעיר.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם - ספק בגמרא אם פסול, ללשון ראשון - הספק היא האם גם מין במינו חוצץ, או שמא אינו חוצץ, מיהו עמד על רגל חבירו בשעת העבודה ודאי פסול הגם שמין במינו הוא - שאין חבירו מבטל רגלו עד שיגמור עבודתו. ללשון שני - הספק היא האם דרך שירות בכך או לא, ופשטו מהפסוק 'את כל כלי השרת אשר ישרתו בם בקודש' - שני כלים לשירות אחת.

הניח סיב בתוך המזרק וקיבל בו את הדם - ספק בגמרא אם חוצץ שהרי הוא מין באינו מינו, או שאינו חוצץ כיון שהדם מחלחל דרכו לכלי, וכפי ששנינו לענין מים. וללשון ראשון פשטו שחוצץ, ואינו דומה למים כיון שאינו קלוש כמותם, וללשון שני פשטו שדומה למים ואין חוצץ. **בקומץ** - בודאי חוצץ בפני הכלי, שהרי אינו מחלחל דרכו.

דף נ"ח - ע"ב

משנה . ויצא אל המזבח אשר לפני ה' - זה מזבח הזהב, שמזבח החיצון אינו לפני השם.

עמידת הכהן בשעת זריקת הדם בהיכל: ביום הכיפורים - בין המזבח לפרוכת, שנאמר 'ויצא אל המזבח' (להזות עליו אחר שזרק על הפרוכת), מכלל שבשעת זריקה על הפרוכת היה לפנים מן המזבח, ובפר העלם דבר - אחורי המזבח, שנאמר 'מזבח קטורת הסמים לפני ה'' - מזבח לפני השם ולא הכהן.

תחילת מתנות על הקרנות - לתנא דמתניתין שהוא רבי יוסי - בקרן מזרחית צפונית, וגומר בדרומית מזרחית (מקום שמתחיל בחטאת על מזבח החיצון), שסובר שרק פרוכת אחת הייתה בין קודש הקדשים לקודש (כדלעיל דף נ"א:), ויצא בצד צפון מקודש הקדשים, ושם זרק על הפרוכת ומשם יצא למזבח. לרבי עקיבא - בקרן מזרחית דרומית, וגומר בצפונית מזרחית, שסובר ששתי פרוכות היו, ויצא מפתחה של פרוכת החיצונה שהיה בצד דרום.

בקרן שפגע תחילה שהיא כנגד הפרוכת לא התחיל ליתן המתנות, הגם שאין מעבירים על המצוות - משום שנאמר 'ויצא אל המזבח' - עד שיצא מכל המזבח.

כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין - כפי שמונה הפסוק מידות ים שעשה שלמה.

לרבי עקיבא נתן על קרן מזרחית דרומית ואחר כך על דרומית מערבית, ולא הלך דרך ימין, כיון שהיה צריך לעבור על קרן דרומית מערבית קודם - ומן הדין היה צריך ליתן עליה, אלא משום 'ויצא מן המזבח' כולו - צריך ליתן על מזרחית דרומית קודם, וכשגמר ליתן שם חזר לקרן מערבית דרומית שהתחייב בה תחילה.

דף נ"ט . יום ד' פרשת קורח - כ"ט סיון תשפ"א

דף נ"ט - ע"א

מחלוקת תנאים אם בנתינת מתנות על המזבח הפנימי הקיף דרך ימין - לרבי יוסי הקיף דרך ימין, משום שסובר שהקיף ברגל, שנאמר 'ונתן על קרנות המזבח סביב' - סביב דמזבח החיצון שהקיף ברגל, לרבי אליעזר ורבי עקיבא לא היה מקיף ברגל אלא ביד, והיקף יד אין צריך דרך ימין.

שנינו במשנה שלרבי אליעזר במקומו היה עומד ועל כל הקרנות היה נותן מלמטה למעלה (שכל המזבח הפנימי גדול כקרן אחד של מזבח החיצון), שכך נוח לכל הקרנות הרחוקות, חוץ מזו שלפניו - שנותן מלמעלה למטה, כדי שלא יזוב הדם לתוך בית יד כותנתו, וכך היא שיטת רבי יהודה בדעת רבי אליעזר, אבל שיטת רבי מאיר בדעתו - על כולם היה נותן מלמעלה למטה כמו שהתחיל בזו שלפניו, חוץ מהקרן שרחוקה לו באלכסון, שטורח לו להיות כפוף עד כלות המתנה - נותן מלמטה למעלה.

שנינו במשנה שהזה על טהרו של מזבח שבע פעמים - שלא על גבי אפר וגחלים, אלא חותה הגחלים אילך ואילך עד שנתגלה גלויה של המזבח ומזה.

'והזה עליו מן הדם וגו' וטהרו וקדשו' - באותו צד שגמר לקדשו בקרנותיו, שם טהרו בשבע הזאות שעל גג המזבח, לחנניה - בצד צפון, משום שסובר שפתח הפרוכת בדרום, והתחיל ליתן בקרן מזרחית דרומית ואחר כך מערבית דרומית (עיין דף נ"ח:) וגמר בצפונית מזרחית ושם הזה על גג המזבח, לרבי יוסי - בצד דרום, שסובר שפתח הפרוכת בצפון, והתחיל במזרחית צפונית וסיים בדרומית מזרחית ושם הזה על גג המזבח.

שנינו במשנה שהיה שופך שיירי דם הפר והשעיר על יסוד מערבי של מזבח החיצון, שנאמר (בפר כהן המשיח) 'ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד' - 'הפר' - לרבות פר יום הכיפורים, ויסוד מערבי הוא כנגד פתח אהל מועד, ובו פוגע תחילה. לרבי שמעון בן יוחאי - בקרן דרומית, שסובר שהפתח כנגד יסוד דרומי היה.

שנינו במשנה שהיה שופך שיירי דם קרבנות מזבח החיצון על יסוד דרומי, שלומדים ירידתו מן הכבש (בחטאות חיצוניות) מיציאתו מהיכל (בחטאות פנימיות), כשם שביציאתו מההיכל שופך בסמוך לו - ביסוד מערבי, אף בירידתו מהכבש שופך בסמוך לו - ביסוד דרומי. לרבי ישמעאל - על יסוד מערבי, שנלמד סתום - חיצוניות שלא פירש בהן התורה יסוד - מן המפורש - פנימיות.

דמים של קרבנות החיצונים והפנימים הנשפכים על היסוד היו מתערבים באמה שבעזרה, ויוצאים לנחל קדרון, ונמכרים לגננים לזבל, ואם משתמש בהם בלא לשלם - לתנא דמתניתין והוא רבי מאיר - מועל מדרבנן, ולחכמים אין בהם מעילה.

דף נ"ט - ע"ב

לכל השיטות מדאורייתא אין מעילה בדמים (ונחלקו רק אם מדרבנן יש בהם מעילה) - שנאמר 'כי נפש הבשר בדם היא, ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר על נפשותיכם, כי הדם הוא בנפש יכפר', 'לכם' - שלכם יהא, 'לכפר' - לכפרה נתתיו ולא למעילה, 'הוא' - לפני כפרה כלאחר כפרה, והואיל לאחר הכפרה אין בו מעילה שאין לך דבר שנעשית מצוותו ומועלים בו, על כן גם לפני הכפרה אין בו מעילה (להלן דף ס'. יתבאר הצורך בג' דרשות).

דף ס' . יום ה' פרשת קורח - ראש חודש ל' סיון תשפ"א

דף ס' - ע"א

אין לך דבר שנעשה מצוותו ומועלין בו - שתרומת הדשן ובגדי כהונה או עגלה ערופה הם שני כתובים הבאים כאחד שמועלים בהם אחר שנעשית מצוותם - ואין מלמדים לשאר מקומות, ולמאן דאמר שני כתובים הבאים כאחד מלמדים - מיעטה התורה בתרומת הדשן 'ושמו', ובעגלה ערופה 'הערופה' - דווקא בהם יש מעילה ולא בשאר מצוות.

שלשה מיעוטים שנאמר בדם (לעיל דף נ"ט:) - א. לפטור ממעילה, ב. לפטור אוכל דם נותר בשוגג (ואינו חייב אלא משום איסור 'דם'), ג. לפטור אוכל דם קדשים בטומאת הגוף.

אכל דם פיגול אינו חייב עליו, שאינו חייב על אכילת פיגול אלא כשאחרים מתירים אותו לאדם או למזבח, אבל דם הוא עצמו מתיר אחרים ואין אחרים מתירים אותו.

משנה . כל מעשה יום הכיפורים האמור על הסדר במשנה - אם הקדים מעשה לחבירו - כגון שהקדים הזאות השעיר להזאות דם הפר - לא עשה כלום, ויחזור ויעשהו כסדרו. לרבי יהודה - רק דברים הנעשים לפני ולפנים בבגדי לבן, אבל דברים הנעשים בהיכל ובעזרה בבגדי לבן אין סדרם מעכב (חוץ משחיטה וחפינה, כדלקמן), שנאמר 'והיתה זאת לכם לחוקת עולם וגו' אחת בשנה' - 'זאת' ו'אחת' שני מיעוטים הם, אחת למעט עבודה הנעשית בבגדי זהב, ואחת למעט עבודה הנעשית בבגדי לבן בחוץ. לרבי נחמיה - כל הנעשה בבגדי לבן אפילו בחוץ סדרו מעכב, שמיעוט אחת למעט בגדי זהב, ומיעוט השני למעט שפיכת שיריים (של פר ושעיר) ליסוד, שאף שנעשית בבגדי לבן אין הסדר מעכב (ללישנא קמא דרבי יוחנן).

דף ס' - ע"ב

לא שפך שיריים של פר ושעיר של יום הכיפורים ליסוד - לרבי עקיבא לא מעכב, שנאמר 'וכלה מכפר את הקודש' - אם כיפר עיקר המתנות כילה, ואפילו לא שפך השיריים ליסוד, ולרבי יהודה ורבי נחמיה - יש אומרים שמעכב (וכן סובר רבי יוחנן ללישנא בתרא), ויש אומרים שאין מעכב.

קטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר לא עשה ולא כלום, אפילו לרבי יהודה, הגם שהיא עבודה בבגדי לבן בחוץ, משום שצורך פנים כפנים דמי.

אם עד שלא גמר את מתנות הפר שבפנים נשפך הדם - יחזור וישחוט פר אחר, ויחזור ויחפון ויקטיר קטורת (שהרי נמצא שקטורת הראשונה היתה קודם שחיטת הפר). ולתנא קמא יחזור לתחילת הזאה שהפסיק בה, וכן אם נשפך באמצע הזאות שבהיכל ושבמזבח, ולרבי אלעזר ורבי שמעון - ימשיך להזות ממקום שפסק.

דף ס"א . יום ו' פרשת קורח - ראש חודש תמוז תשפ"א

דף ס"א - ע"א

שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר בפנים, יחזור וישחוט השעיר אחר הזאת דם הפר בפנים. שחטו אחר הזאת דם הפר בפנים, והיזה דמו בהיכל קודם הזאת דם הפר בהיכל, יזה דם הפר ויחזור ויזה דם השעיר.

'וכיפר את מקדש הקודש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר': מקדש הקודש - על אדם שנכנס בטומאה לפני ולפנים, ולא נודע לו שנכנס, אהל מועד - שנכנס בטומאה להיכל, המזבח - על טומאה שאירע בהיותו על המזבח, יכפר - טומאה שבעזרות, עם הקהל - ישראל, יכפר - לויים, לרבי יהודה הושוו ונכללו כולם ב'יכפר' האחרון - שכולם מתכפרים בשעיר המשתלח על שאר עבירות. לרבי שמעון - הושוו כולם לכפרה, אך כל אחד מתכפר בשלו - הדם מכפר על טומאת מקדש וקדשיו (וכדעת רבי יהודה), וידוי של שעיר המשתלח - מכפר על ישראל בשאר עבירות, וידוי של הפר - מכפר על הכהנים בשאר עבירות.

'וכלה מכפר את הקודש ואת אהל מועד ואת המזבח': הקודש - הזאות לפני ולפנים, אהל מועד - הזאות שבהיכל, מזבח - ההזאות שעל המזבח, מלמד שכל אחד כפרה לעצמו, וכשגמר כפרה אחת, ונשפך הדם קודם כפרה שניה, אין צריך לחזור ולעשות כפרה הראשונה.

נתן מקצת מתנות לפני ולפנים ונשפך הדם - יביא דם אחר, לרבי מאיר יתחיל בתחילה במתנות שבפנים, וכן בהיכל, ובמתנות המזבח הפנימי (אבל שפיכה על יסוד מזבח החיצוני אינה מעכבת), שנאמר 'מדם חטאת הכיפורים אחת בשנה יכפר עליו' - בהמה אחת להתכפר בה ולא שתי בהמות, לרבי אלעזר ורבי שמעון - יתחיל ממקום שפסק, ש'חטאת אחת' היינו חיטוי אחת, ולא ישנה הזאה שתי פעמים.

נתן מקצת מתנות בהיכל מלוג שמן של מצורע ונשפך - יביא לוג אחר, לתנא קמא יחזור מתחילת המתנות, וכן אם נתן מקצת מתנות בבהונות שבהיכל, לרבי אלעזר ורבי שמעון - ממקום שפסק יתחיל, ומתנת ראש לכולי עלמא אינה מעכבת.

דף ס"א - ע"ב

אשם מצורע ששחטו שלא לשמו - כשר ולא עלה לבעלים לשם חובה, ולדעת לרבי יוחנן לפי רבי מאיר הסובר שעבודה שלא נגמרה הרי היא כמי שאינה (כנ"ל לענין נתן מקצת מתנות) - יביא אחר וישחוט, אבל לשיטת רבי אלעזר ורבי שמעון הסוברים שממקום שפסק שם הוא מתחיל, ותחילת עבודה קיימת - אין לו תקנה, שאינו יכול להביא אחר. ולדעת רב חסדא גם רבי מאיר מודה שאין לו תקנה, שנאמר 'והקריב אותו לאשם' - אותו ולא אחר.

קו הסיכומים לשמיעת סיכום יומי על הדף היומי בגמרא והלכה 079-9379634

נזיר ממורט (קרח) - לבית הלל אין צריך העברת תער ביום מלאת ימי נזרו, ולבית שמאי צריך - לרב אבינא כוונת בית שמאי שצריך ולכן אין לו תקנה, ולרב פדת כוונתם שצריך ויש לו תקנה - שיעביר התער על מקום השער, שלא צריך פסוק כמו שכתוב במקום שלא אפשר, וכן סובר רבי אלעזר בנזיר שאין לו בוהן יד ורגל - שנותן על מקום הבוהן.

אשם מצורע שני כהנים מקבלים את דמו - אחד מקבל בידו - ליתן על בהונות המצורע, שנאמר 'ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך' - מה נתינה בעצמו של כהן אף קבלת הדם בידו ממש, ואחד מקבל בכלי - ליתן על המזבח, שנאמר 'כחטאת האשם הוא' - מה חטאת טעונה כלי אף אשם טעון כלי.

דף ס"ב . שב"ק פרשת קורח - ב' תמוז תשפ"א

דף ס"ב - ע"א

נשפך הדם והביא עוד פרים ושעירים לגמור מתנות הדם - לרבי אלעזר ורבי שמעון כולם נשרפים חוץ לשלש מחנות בבית הדשן, ומטמאים בגדי העוסקים בשריפתם, לחכמים - רק האחרון נשרף ומטמא, הואיל וגמר בו כפרה.

נשפך דם השעיר - צריך להביא עוד שני שעירים ולהגריל עליהם, ומשלח לעזאזל רק אחד מהם (ורבא הסתפק תחילה שמא משלח כולם כמו לענין שריפה, ואמר לו רב נחמן שנאמר במשתלח 'אותו' - רק אחד משלח), **לרב** פפי בשם רבא - משלח הראשון, שלעולם מצוה בראשון (כדברי רבי יוסי לענין שקלים ולענין פסח), לרב שימי בשם רבא - משלח האחרון, הואיל וגמר בו כפרה.

הדרן עלך פרק הוציאו לו
פרק שני שעירי

משנה . שני שעירי יום הכיפורים מצוותם שיהיו שווים במראה, בקומה, בדמים, בלקיחתן כאחת, שנאמר 'שני' (שעירי) שלש פעמים ומיותר הוא, (שסתם 'שעירי' היינו שתיים), אחד למראה ואחד לקומה ואחד לדמים (יעיון תוספות ישנים לענין לקיחתם כאחת).

אם אין השעירים שווים, או שלא נלקחו כאחת כשרים, שנאמר 'שעיר' שלש פעמים, להכשיר בדיעבד.

מת אחד מן השעירים - אם עד שלא הגריל מת - יקח זוג לשני, אם משהגריל מת - יקח זוג אחר ויגריל עליהם, אם של שם מת יאמר: זה שעלה עליו הגורל להשם יתקיים תחתיו, אם של עזאזל מת יאמר: זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו, והשני ירעה עד שיסתאב, וימכר ויפלו דמיו לנדבה, ולרבי יהודה השני יצמות.

דף ס"ב - ע"ב

שני כבשי מצורע צריכים להיות שווים, מיתור 'שני' כבשים (שמיעוט כבשים שנים), ואם אינם שווים כשרים שנאמר 'כבש' שלש פעמים לרבות גם אם אינם שווים, ו'זאת תהיה תורת המצורע' מלמד ששאר דיני הקרבן מעכבים.

שתי ציפורי מצורע צריכות להיות שוות, מיתור 'שתי' צפרים (שמיעוט ציפורים שתים), ואם אינם שווים כשר, שנאמר 'צפרים' שלש פעמים לרבות גם אם אינן שווים, ו'זאת תהיה' מלמד ששאר דיניהם מעכבים.

שני כבשי התמיד שבכל יום אינם צריכים להיות שווים, אף שנאמר 'כבשים וגו' שנים ליום' ('שנים' מיותר), שבא ללמד שצריך לשחוט 'כנגד היום' - זריחת השמש - תמיד של שחר בקרן צפונית מערבית של המזבח בטבעת שניה, ושל בין הערביים בקרן צפונית מזרחית בטבעת שניה.

שני שעירי יום הכיפורים ששחטם בחוץ קודם שהגריל עליהם, חייב משום שחוטי חוץ, שראויים לשעירי המוספים, אף שעדיין מחוסר זמן - שזמן המוספים הוא אחר כל עבודת היום - כיון שאין חסרון מעשה בגופם אלא בזמנם שהוא בו ביום, אינם בכלל 'מחוסר זמן', אבל משום שכל אחד מהם ראוי לשעיר הנעשה בפנים אינו חייב - כיון שמחוסר מעשה הגרלה שהוא כחיסרון מעשה בגופו.

שלמים ששחטם בפנים קודם שנפתחו דלתות ההיכל פסולים, שנאמר 'ושחטו פתח אהל מועד' - בזמן שהוא פתוח ('ש'פתח' היינו חלל הפתח), ולא בזמן שהוא נעול.

שלמים ששחטם בחוץ קודם שנפתחו דלתות היכל, פטור משום שחוטי חוץ, שמחוסר פתיחה כמחוסר מעשה הוא, אף שאינו מעשה בגוף הקרבן, הואיל שבהם נאמר מעשה זה - הרי זה כמחוסר מעשה בגופו (ודומה לשעירים המחוסרים מעשה הגרלה, שהרי זה כחסרון מעשה בגופו כנ"ל).

דף ס"ג . יום א' פרשת חוקת - ג' תמוז תשפ"א

דף ס"ג - ע"א

פסח ששחטו לשמו בחוץ בשאר ימות השנה - לרב חסדא ורבה ורב ירמיה מדפתי - פטור, שאינו ראוי בפנים, ואף שיכול לעקרו לשם שלמים - כיון שעדיין לא עקרו אינו ראוי לפנים, ונחלקו תלמידי רב ירמיה בשם רב ירמיה בדעת רבי יוחנן אם חייב, משום שסתמו עומד לשלמים גם בלא עקירה, וכן סובר רב אשי.

ואם שחטו שלא לשמו, אלא לשם שלמים - לרב חסדא ורבה ורב חלקיה בר טובי, חייב, כיון שעקרו לשלמים וכשר בפנים, ונחלקו תלמידי רב ירמיה בשם רב ירמיה בדעת רבי יוחנן אם חייב, או פטור משום שעקירת חוץ לאו עקירה היא.

מחוסר זמן, בין בגופו כגון בתוך שמונה ללידתו, בין בבעלים כגון הזב והזבה והיולדת שהקריבו חטאתם, ומצורע שהקריב חטאתו ואשמו - בחוץ לשמו - פטורים, שאינם מתקבלים בפנים כיון שמחוסר זמן, שחט האשם לשם עולה או שלמים - חייב, שכן ראוי לפנים, והיינו לדעת הסוברים עקירת חוץ שמה עקירה.

דף ס"ג - ע"ב

"איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה, או אשר ישחט מחוץ למחנה, ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' ", ואל פתח אהל מועד לא הביאו - למעט קדשי בדק הבית (שנקראו 'קרבן'), שאינם ראויים לפתח אהל מועד, שאינו חייב על שחיטתם בחוץ, לה' - מי שמיוחדים לה', יצא שעיר המשתלח שפטור השוחטו בחוץ (ולולי המיעוט היה מתרבה לחייב מ'אל פתח אהל מועד לא הביאו', שהרי בא להגריל עליו. ו'פרה אדומה' לא גרס רש"י, שהרי אינה באה כלל לאהל מועד).

"שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה", יצאה לקרבן אשה לה' - מחוסר זמן אינו קרב, קרבן - גם לא יקדישו מחוסר זמן, שמשעת הקדישו נקרא 'קרבן', לה' - לרבות שעיר המשתלח (ולולי הפסוק הוי אמינא שאינו בכלל 'אשה', וכשר מחוסר זמן).

מת המשתלח אחר ששחט השעיר הנעשה בפנים - לרבי יהודה (מהמשנה) ישפוך הדם, לחנן המצרי אין דמו נדחה, ולענין שעיר המשתלח - לרבי שמעון יביא שעיר אחר לעזאזל בלא הגרלה, לתנא של משנתינו יביא עוד זוג של שעירים ויגריל עליהם, וזה שעלה עליו לשם ירעה עד שיסתאב.

הוצרך הפסוק ללמד ששעיר המשתלח פסול אם מחוסר זמן, היינו באופן שנלקח אחר הגרלה, שקודם הגרלה ממילא פסול שהרי צריכים שני השעירים להיות ראויים לפנים: לרב יוסף - היינו לרבי שמעון הסובר שהגרלה אינה מעכבת, ואם מת המשתלח מביא אחר בלא הגרלה. לרבינא - כגון שהומם שעיר המשתלח משהגריל עליו, ומחללו על אחר, וכיון שבא מכח הראשון חלה עליו קדושה בלא הגרלה. לרבא - כגון שהיה למוכר השעירים חולה בתוך ביתו, ושחט את אמו של המשתלח ביום הכיפורים אחר הגרלה, שנעשה המשתלח מחוסר זמן משום אותו ואת בנו.

'ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה'" שנאמר לענין בעל מום, 'אשה לא תתנו' - אלו החלבים, מהם - אפילו מקצתם דהיינו כזית, מזבח - זו זריקת הדם, לה' - לרבות שעיר המשתלח.

הוצרך הכתוב ללמד בשעיר לעזאזל גם פסול מחוסר זמן וגם פסול בעל מום, שמחוסר זמן חמור - שלא הגיע זמנו, ובעל מום חמור - שמאוס.

דף ס"ד . יום ב' פרשת חוקת - ד' תמוז תשפ"א

דף ס"ד - ע"א

איסור 'אותו ואת בנו' נאמר גם בשעיר המשתלח, אף שנאמר 'לא תשחטו' - שדחייתו לצוק זו היא שחיטתו.

מת אחד מהשעירים אחר הגרלה (לתנא של המשנה) - יביא זוג אחר ויגריל עליהם, לרב - שני שנשאר בחיים מזוג הראשון יקריב, והשני שבזוג השני ירעה עד שיסתאב, ולרבי יוחנן - השני שבזוג הראשון ירעה עד שיסתאב, ושני שבזוג השני יקריב.

מחלוקת רב ורבי יוחנן אם מקריב השני מזוג הראשון או מזוג השני, תלויה במחלוקת אם בעלי חיים נידחים, לרב אינן נידחים ואם אירעה להם שעת פסול עדיין יכולים להקריבו כשיהיה ראוי אחר כך, ולרבי יוחנן הואיל ונדחה נדחה לעולם.

מחוסר זמן הגם שאינו ראוי עדיין, מכל מקום כשיגיע זמנו נעשה ראוי, שגם לרבי יוחנן הסובר שבעלי חיים נידחים - היינו דווקא בנראה ונדחה, מה שאין כן מחוסר זמן שלא היה ראוי כלל.

מקור המחלוקת אם בעלי חיים נידחים או לא - מבעל מום עובר - שאינו ראוי כל זמן שהמום בו, ואחר שעבר המום כשר - כמו שנאמר 'כי משחתם בהם מום בם', לרב - למדים ממנו לכל הפסולים העוברים, לרבי יוחנן - 'בהם' ממעט שכל שאר דחויים הואיל ונדחו ידחו.

איברים של קרבן תמים שנתערב באברי בעל מום - לרבי אליעזר אם קרב ראש אחד יקריבו שאר הראשים, וכן בשאר איברים, שכיון שנתערב אין כאן ספק איסור דאורייתא להקריבם, שלומדים מ'בהם' (ואף לרבי יוחנן שדרש 'בהם' כנ"ל, יש כאן שני דרשות - 'בם' 'בהם') שאין איסור בהקרבת בעל מום אלא כשהוא בפני עצמו ולא כשהוא בתערובת, ולכן תולים שבעל מום הוא שכבר קרב. ולחכמים אפילו הקריבו כולם חוץ מאחד מהם - יצא השאר לבית השריפה.

המפריש פסחו ואבד והפריש אחר תחתיו ואחר כך נמצא הראשון - לחכמים איזה שירצה יקריב, לרבי יוסי מצוה בראשון, ואם היה השני מובחר ממנו - יביאנו.

לרב שבעלי חיים אינם נדחים מקריבים השני שבזוג הראשון, אף שגם השני שבזוג השני ראוי להקרבה - שסובר כרבי יוסי שמצוה בראשון, אף שהראשון לא היה ראוי עד שהפריש השני שהרי אין זמן שחיטת פסח אלא לאחר חצות, וכן הוא במת אחד מהשעירים הגם שזה שנשאר חי אינו ראוי עד שיביא זוג השני.

דף ס"ד - ע"ב

רבא דייק מהמשנה כדעת רב - ששנינו 'אם של שם מת יאמר זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו' וכו', ומשמע שהשני שבזוג הראשון נשאר בקדושתו ולא נדחה, ומהברייתא דייק כדעת רבי יוחנן, שמפרש מה ששנינו במשנה 'שני ירעה עד שיסתאב' דהיינו שני שחבריו מת, שנאמר 'יעמד חי' ולא שכבר עמד ונדחה על ידי מיתת חבירו ובא לחזור ולעמוד, ש'יעמד' משמע עמידה אחת ולא שתיים.

רבי יהודה הסובר במשנה שאם נשפך הדם יצמות המשתלח, הוא משום שסובר 'בעלי חיים נידחים', וחכמים שברישא סוברים שאינם נידחים (ומשמע כרב, שלרבי יוחנן קשה במה נחלקו).

דף ס"ה . יום ג' פרשת חוקת - ה' תמוז תשפ"א

דף ס"ה - ע"א

חטאת יחיד שנאבדה ונתכפר הבעלים באחרת ונמצאת הראשונה - תמות. הפריש אחרת ונמצאת הראשונה קודם שנתכפר בשני - אם נתכפר בראשונה, לרבי השניה תמות, שסובר שהמפריש לצורך תשלומי אבוד כאבוד דמי, לחכמים תרעה עד שתסתאב, שסוברים שהפרשה לצורך אבוד לאו כאבוד דמי.

הפריש שתי חטאות לאחריות - שאם תאבד האחת יתכפר בחברתה - יתכפר באחת מהן, והשני תרעה, כיון שלא נאבד ולא נדחה.

מה ששנינו במשנה שאם מת אחד מהשעירים יקח זוג אחר, והשני ירעה עד שיסתאב, ולא יצמות משום שאין חטאת ציבור מתה, ומשמע שאילו חטאת יחיד כזו - מתה, לרבי יוחנן שכוונת המשנה לשני שבזוג הראשון - חטאת יחיד כזו מתה כיון שנדחית, שהרי נתכפר באינה אבודה, ולרב דהיינו שני שבזוג השני - אף שמעולם ל

א נדחה, כיון שסובר מצוה בראשון - מתחילת ההפרשה הרי הופרשה לאיבוד, ומשנתנו כדעת רבי, שהמופרש לאבוד כאבוד.

דברי רבי יהודה במשנה שהשני יצמות ולא ירעה - גם לרב היינו השני שבזוג הראשון, ויתכפר בשני של זוג השני.

לרבי יהודה נשפך הדם יצמות המשתלח - שהרי עדיין לא נתקיים מצות הדם

המעכב, ואי אפשר להביא דם אחר בלא הגרלה על שני שעירים, וסובר שבעלי חיים נידחים ונדחה המשתלח.

לרבי יהודה מת המשתלח ישפוך הדם - הגם שכבר התקיים המצוה המעכב והיינו הגרלה, והשילוח אינו מעכב כיון שנעשה בחוץ שלא בבגדי לבן, מכל מקום כיון שנאמר 'יעמד חי לפני ה' לכפר' לומדים שצריך לעמוד חי עד מתן דמו של חבירו, ואם מת קודם - אין כפרת הדם כלום, וצריך תשלומים בגורל, ונדחה שעיר הראשון, ששחוטים לדברי הכל נדחים.

בני העיר ששלחו שקליהם על ידי שליח ונגנב או נאבד, אם נתרמה תרומה קודם שנודע שאבדו, שיצאו הבעלים ידי חובתם - שהרי תורמים על האבוד שלא נודע - נשבעים השלוחים לגזברים, שהרי ההפסד להקדש. ואם נודע קודם שנתרמה תרומה, שההפסד לבעלים - נשבעים לבני העיר, וחוזרים ושוקלים. ואם אחר כך נמצאו או שהחזירום הגנבים - גם הם שקלים, ולרבי יהודה עולים לבני העיר לשנה הבאה, ולחכמים אין עולים.

פר ושעיר של יום הכיפורים שאבדו, והפריש אחרים תחתיהם והקריבום, ונמצאו הראשונים: לרבי יהודה - ימותו, שאינם ראויים לשנה הבאה [כמבואר להלן], ולכן דינם כחטאת שנתכפר בעליה, וסובר שגם חטאת ציבור מתה. לרבי אליעזר ורבי שמעון - אין חטאת ציבור מתה, אלא ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויפלו דמיהם לנדבה.

דף ס"ה - ע"ב

קרבנות ציבור הבאים מראש חודש ניסן ואילך - מצוה להביא מתרומה החדשה, ואם הביא מן הישן - יצא, אלא שחיסר מצוה (ולכן אין לפרש שטעמו של רבי יהודה ששעיר שאבד ימות שאין ראוי לשנה הבאה מפני שבא מתרומה ישנה - שהרי בדיעבד כשר, ופר אינו בא כלל מתרומת הלשכה אלא משל כהן גדול).

הגריל על שעירים ונותר אחד מהם - אין הגורל קובע משנה לחברתה, ואין מגרילים שוב בשנה הבאה - גזירה שמא יאמרו גורל קובע משנה לחברתה, (ואין לפרש שזהו טעמו של רבי יהודה, שהרי בפר לא שייך טעם זה).

שנה תמימה האמורה בבתי ערי חומה להיות חלוטה ללוקח, לרבי - מונה שס"ה ימים כמניין ימות החמה, לחכמים - מונה שנים עשר חודש מיום ליום (כימות הלבנה), ואם נתעבר - נתעבר למוכר, ולא תחלט ללוקח עד שיגיע אותו יום באותו חודש שמכרה לו.

כל שעירי חטאת שעברה שנתם פסולים, ומונים השנה כדרך שמונים לענין בתי ערי חומה שנחלקו בזה רבי וחכמים, ולפי רבי שמונים לימות החמה שייך שיהא שעיר שהופרש ליום הכיפורים אחר יום שמיני ללידתו, ויהא כשר לשנה הבאה, שעדיין לא מלאו שס"ה ימים מלידתו (ומכל מקום סובר ר"י שימות ואין קרב לשנה הבאה, כדלקמן דף ס"ו.)

דף ס"ו . יום ד' פרשת חוקת - ו' תמוז תשפ"א

לטובת נשמת הרה"ק פועל ישועות בקרב הארץ אדמו"ר יוסף יהושע טויב זצוק"ל בן הרה"ק אדמו"ר שמואל דוד זצוק"ל

גאב"ד בנימינה נסתלק לגנזי מרומים ו' תמוז תשע"ד **ת. נ. צ. ב. ה.**

דף ס"ז - ע"א

חטאת שעברה שנתה - אינה מחטאות המתות, אלא רועה עד שיפול בה מום ותימכר.

אין מקדישים, מעריכים, מחרימים בזמן הזה, משום שחוששים לתקלה - שיעבוד בו ויהנה ממנו. ואם עבר והקדיש: הבהמה תעקר - שנועל דלת לפניה ומתה מאליה, פירות כסות וכלים - ירקבו, מעות וכלי מתכת - יוליך הנאה לים המלח.

הפריש בהמה או מעות לקרבן פסח, ולא הקריבו בפסח ראשון - ימכור למי שחייב בפסח שני. לא קרב בפסח שני נחלקו התנאים אם יקריבנו לשנה הבאה, או שחוששים לתקלה, ולא ישאירנו עד שנה הבאה.

למסקנת הש"ס מה שסובר רבי יהודה שפר או שעיר שנאבד והפריש אחר תחתיהם לא יניח הראשון לשנה הבאה, אלא ימות, היינו משום שחושש לתקלה - שיקריבנו קודם יום הכיפורים הבא, אבל שאר כל הקרבנות שאמרו חכמים זכרונם לברכה 'ירעו עד שיסתאבו' אין חוששים בהם לתקלה, משום שמסיח דעתו מהקרבתם.

משנה . לאחר שגמר כהן גדול מתן דמים של פר ושעיר בא אצל השעיר המשתלח, וסמך שתי ידיו עליו והתוודה על החטאים עוונות ופשעים של כל בית ישראל, ונחלקו רבי יהודה ורבי שמעון (לעיל דף ס"א.) אם גם הכהנים בכלל.

בסיום הוידוי אומר כהן גדול - ככתוב בתורת משה עבדך לאמור כי ביום הזה וגו', והכהנים והעם כששמעו שם המפורש [שלש פעמים] היו אומרים 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

הכל כשירים להוליך השעיר המשתלח, שנאמר 'ושלח ביד איש' - להכשיר את הזר [אף שנאמר בו 'כפרה'], אבל בית דין של כהנים לא היו מניחים את ישראל להוליכו.

דף ס"ו - ע"ב

'ושלח ביד איש עיתי' : 'עתי' - שיהא מוכן לכך מאתמול, 'עתי' - אפילו בשבת, שאם השעיר חולה מרכיבו על כתיפו אף שהוצאה היא [גם לרבי נתן הסובר ש'חי נושא את עצמו'], שהחולה אינו נושא את עצמו, עתי - ואפילו בטומאה שאם נטמא משלחו נכנס בטומאתו לעזרה והכהן מוסרו לו שם.

אין איסור הוצאה ביום הכיפורים כשבת, שהרי דרשו בברייתא מהפסוק להתיר להוציא השעיר כשחל יום הכיפורים בשבת, ומבואר שכשחל יום הכיפורים בחול בלאו הכי מותר להוציאו.

חלה השעיר - מרכיבו על כתיפו, חלה משלחו - ישלחנו ביד אחר, דחפו ולא מת - ירד אחריו וימיתנו.

רבי אליעזר לא אמר דבר שלא שמע מרבו מעולם.

שאלה אשה חכמה את רבי אליעזר בטעם חילוק המיתות בחטא העגל, וכיון שלא רצה להשיב מה שלא שמע מרבו ענה לה שאין חכמה לאשה אלא בפלך, שנאמר 'וכל אשה חכמת לב בידיה טוו'.

חילוק המיתות שהיו בחטא העגל נחלקו רב ולוי - א. אלו שבסייף - שזבחו והקטירו, שהם עבודות לעבודה זרה שחייבים עליהם מיתה, ואלו שבמגפה - שגיפפו ונשקו, ואלו במיתה - בחולי הדרוקן - ששמחו בלבם. ב. אלו שבעדים והתראה - בסייף, עדים בלא התראה - במגפה, לא עדים ולא התראה - בהדרוקן.

שבט לוי לא עבדו לעגל, ומה שנאמר בהם 'האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע' - שנעשו אכזריים עליהם לנקום נקמתו של הקדוש ברוך הוא - 'אביו' היינו אבי אמו מישראל, 'אחיו' היינו מאמו, ו'בניו' היינו בן בתו מישראל.

כבש עשו למוליך השעיר, מפני אותם שהיו תולשים שערו של המשתלח ואומרים לו טול מהר וצא ואל תשהה עוונותינו אצלינו, שעוונות הדור מרובים והם עליו.

דף ס"ז . יום ה' פרשת חוקת - ז' תמוז תשפ"א

דף ס"ז - ע"א

משנה . עשרה סוכות הכינו בדרכו של המשלח את השעיר, ובני אדם הולכים ושוהים שם קודם יום הכיפורים, ומלוים אותו מסוכה לסוכה, (חוץ מאחרון שבהם שלשיטת ר' מאיר - אינו מגיע עמו לצוק אלא עומד מרחוק וראוה את מעשיו, כדלהלן).

מחשובי ירושלים היו מלוים אותו עד סוכה הראשונה.

המרחק מירושלים עד הצוק - לתנא של המשנה (רבי מאיר) - תשעים ריס, וכל ריס שבעה ומחצה מיל הרי י"ב מיל, ובין מיל למיל (שהוא תחום שבת) הייתה סוכה וביחד היה עשר סוכות, כדי שיוכל ללוותו מסוכה לסוכה, חוץ מסוכה אחרונה שהיה רחוקה ב' מיל מהצוק, ולכן לא הלכו אתו עד הצוק - שהוא יותר מתחום שבת. לרבי יהודה - המרחק הוא עשרה מיל, ותשע סוכות ביניהם, ואף האחרון הגיע לצוק. לרבי יוסי - המרחק הוא עשרה מיל, וחמש סוכות היו, וכל אחד הלך אתו ב' מיל על ידי עירוב (ור' אלעזר בנו טען לו שעל ידי עירוב היה די בשתי סוכות).

בכל סוכה וסוכה אומרים לו הרי מזון והרי מים, לפי שאין דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו. ומעולם לא הוצרך המשלח לאכול ולשתות בדרך.

חולק לשון של זהורית, וקושר חציו בסלע וחציו בין קרניו. ולא כולו בסלע - שמא ילבין קודם דחיפת השעיר ומשמחת ליבון החטאים לא ידחוף השעיר, ולא יקיים המצוה, ולא כולו בין קרניו - שמא יכוף השעיר את ראשו כשיפול לאחוריו, ולא יוכל לראות אם הלבין הלשון.

בראשונה היו קושרים הלשון של זהורית על פתח האולם מבחוץ - הלבין היו שמחים, לא הלבין היו עצבים ומתביישים, התקינו שיהיו קושרים אותו על פתח האולם מבפנים, וכיון שהגיע שעיר למדבר היה מלבין וידעו שנעשה מצוותו, שנאמר 'אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו', ועדיין היו מציצים לראותו, התקינו שיהיו קושרים אותו חציו בסלע וחציו בין קרניו.

דחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים אברים.

דף ס"ז - ע"ב

אברי שעיר לעזאזל - נחלקו רב ושמואל אם מותרים בהנאה - מיתור 'במדבר' - שיהא הפקר כמדבר, או אסורים - ממה שנאמר 'גזירה' שהוא לשון איסור, (ו'מדבר' נכתב שלש פעמים - לרבות נוב גבעון שילה ובית עולמים), ורבא אמר שמסתבר כמתיר - שלא אמרה תורה 'שלח לתקלה'.

ונשא השעיר וגו' אל ארץ 'גזירה' - א. צוק שחתוך בזקיפה ולא משופע כל כך, ב. השעיר מתגזר בו לאיברים איברים, ג. שמא תאמר מעשה תוהו זה, ומה יש בצוק זה להועיל - 'גזירה' היא מלפני (וראה עוד להלן).

ושלח את השעיר 'במדבר' - שהצוק יהא במדבר ולא בישוב.

והשעיר אשר עלה עליו הגורל 'לעזאזל' - לשון עז וקשה שבהרים, ושמכפר על מעשה עוזא ועזאל - עריות.

"את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמרו ללכת בהם אני ה'", 'את משפטי תעשו' - דברים שאלמלא נכתבו הדין נותן לקיימם - שלא לעבוד עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכת דמים, גזל וברכת השם, 'את חוקותי תשמרו' - דברים שיצר הרע משיב עליהם שאין בהם תועלת - אכילת חזיר, שעטנז, חליצה, מצורע ושעיר המשתלח, שמא תאמר מעשה תוהו הם, תלמוד לומר - אני ה' - חקקתיו ואין לך רשות להרהר אחריה.

'והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו' - בגדי 'המשלח' נטמאים ואין בגד המלווה אותו נטמא, 'המשלח' - ששילחו כבר ולא משיצא מהעזרה. שלושה שיטות מאימתי נטמא: לרבי יהודה - 'המשלח' - בעודו שליח נטמא, והיינו כשיצא מחומת מירושלים אף שעדיין לא הגיע לצוק. לרבי יוסי - 'עזאזל... וכבס' - משהגיע לצוק נטמא. לרבי שמעון 'והמשלח' וגו' - דחיפתו וזריקתו היא שילוחו, ולכן רק בשעת זריקה נטמא.

משנה . בא לו אצל פר ושעיר הנשרפים, קרעם והוציא את האימורים ונתנם בקערה - כדי להקטירו על גבי המזבח כשיגיע זמנם אחר שאר העבודות.

ארבעה בני אדם נשאו הפר והשעיר על שני מוטות זה על זה כמין קליעה, והוציאום לבית השריפה.

דף ס"ח . יום ו' פרשת חוקת - ח' תמוז תשפ"א

דף ס"ח - ע"א

פר ושעיר הנשרפים לא היה מפשיט עורם, כשהיה מנתח האימורים כדרך שמנתח העולה, אלא נשרפים עם העור, שלומדים גזירה שוה מפר כהן המשיח.

פר העלם דבר מוציאו שלם, שנאמר 'וקרבו ופרשו והוציא את כל הפר', ואינו שורפו שלם אלא על ידי ניתוח, שלומדים גזירה שוה מקרבן עולה, אבל אינו מפשיט עורו כעולה, שנאמר 'ואת עור הפר ואת כל בשרו... וקרבו ופרשו' - כשם שפרשו בתוכו כך בשרו בעורו.

פר ושעיר הפנימיים - שורפם חוץ לשלשה מחנות, שלומדים מפר העדה וכהן המשיח, לרבי שמעון ורבי אליעזר - לומדים זאת מפרה אדומה.

העוסקים בשריפת הפר והשעיר מטמאים בגדים, לתנא קמא - משיצאו חוץ לחומת העזרה, שנאמר 'יוציא אל מחוץ למחנה' אף שהשריפה מתקיימת חוץ לשלושה מחנות כנ"ל - לומר לך כיון שיצא חוץ למחנה אחת מטמאים בגדיהם. לרבי שמעון ורבי אלעזר - 'חוץ למחנה' נכתב לגזירה שווה לפרה אדומה, ומטמאים רק משיצית העור ברובם.

פר ושעיר נשרפים חוץ לירושלים, לרבי שמעון - לומדים מפרה אדומה שנשרפים לרוח מזרחית, לחכמים - לרוח צפונית, שכל מעשה חטאת בצפון.

דף ס"ח - ע"ב

'אל שפך הדשן ישרף' - לרבי יוסי - שצריך שיקדים שם דשן ויהא נקרא 'מקום שפך הדשן', לרבי אליעזר בן יעקב - שיהא מקום מדרון שיהא דשנו משתפך, ונחלקו אביי ורבא אם לרבי אליעזר בן יעקב צריך גם שיהא נקרא 'מקום שפך הדשן' קודם לכן.

'והשורף אותם יכבס בגדיו' - זה המסייע בשעת השריפה, ולא המצית את האור, ולא המסדר את המערכה.

בגדי השורף נטמאים - לתנא קמא עד שנעשה אפר, ולרבי אלעזר בן רבי שמעון כל זמן שנקרא פר, אך אם חרכו אף שעדיין לא נעשה אפר - לא נקרא פר - ואינו מטמא.

משנה . כשהגיע שעיר למדבר רשאי הכהן גדול להתחיל בעבודה אחרת, שאז נעשית מצות השילוח.

היו יודעים שהגיע השעיר למדבר: לתנא קמא - על ידי הנפת סודרים של בני אדם שהיו עומדים מירושלים עד הצוק, לרבי יהודה - סימן גדול היה להם, שמירושלים עד בית חדודו שהיה (תחילת) המדבר שלש מיל, הולכים מיל וחוזרים מיל ושוהים כדי מיל ויודעים שהגיע שעיר למדבר, לרבי ישמעאל - ידעו על ידי הלבנת לשון של זהורית שהיה קשור על פתחו של היכל.

הדרן עלך פרק שני שעירי

פרק בא לו כהן גדול

משנה . כהן גדול קורא בפרשת אחרי מות ובפרשת פנחס עניני היום, אם רצה קורא בבגדי כהונה, ואם רצה קורא באיצטלית לבן משלו.

קורא בבגדי כהונה, אף אם בגדי כהונה לא ניתנו ליהנות בהם - שאף שאין הקריאה עבודה, צורך עבודה היא.

© כל הזכויות שמורות